

Asesiad Effaith Integredig

Llywodraeth Cymru

Teitl y cynnig:	FFRAMWAITH CYNLLUNIO GIG CYMRU 2025-2028
Swyddog(ion) sy'n llenwi'r Asesiad Effaith Integredig (enw(au) ac enw'r tîm):	Brent Shurn Cynllunio'r GIG
Adran:	Iechyd, Gofal Cymdeithasol a'r Blynnyddoedd Cynnar
Pennaeth yr Is-adran /Uwch-swyddog Cyfrifol (enw):	Samia Edmonds Cyfarwyddwr Datblygu Strategol
Yr Ysgrifennydd Cabinet/y Gweinidog sy'n gyfrifol:	Jeremy Miles Ysgrifennydd y Cabinet dros Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Dyddiad Dechrau:	Rhagfyr 2024

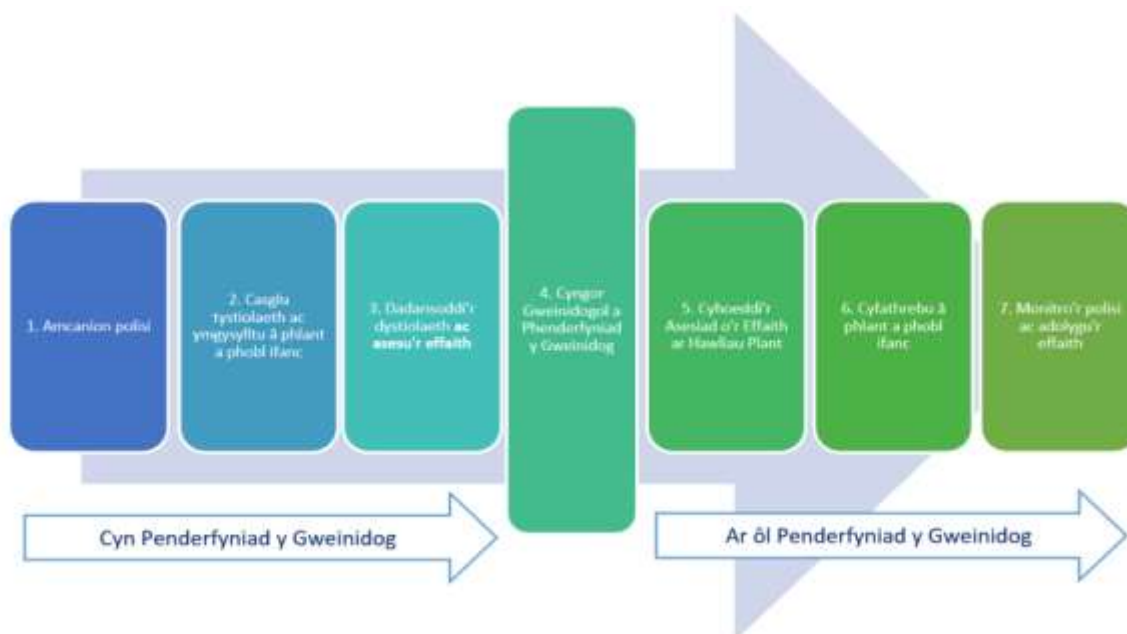
A. Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant

Ar ôl ei gwblhau, rhaid anfon **pob** Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant i flwch e-bost CRIA@llyw.cymru

Mae Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011 yn gosod dyletswydd ar Weinidogion Cymru i roi sylw dyladwy i [Gonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn \(CCUHP\)](#) a'i [Brotocolau Opsiynol](#) wrth iddynt arfer unrhyw rai o'u swyddogaethau.

Mae proses yr Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant yn broses y cytunwyd arni y dylai swyddogion ei defnyddio i helpu Gweinidogion i gyflawni'r ddyletswydd hon, a sicrhau eu bod yn rhoi ystyriaeth gytbwys i hawliau plant wrth wneud penderfyniadau. Dylid defnyddio Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant i lywio cyngor gweinidogol a rhaid ei gwblhau cyn gwneud penderfyniad gweinidogol. Unwaith y bydd penderfyniad wedi'i wneud, rhaid cyhoeddi eich Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant hefyd.

Noder bod gennym Grŵp Cyngori ar Hawliau Plant ers tro, sy'n cynnwys swyddfa Comisiynydd Plant Cymru, UNICEF, Arsyllfa Cymru ar Hawliau Dynol Plant a Phobl Ifanc, a Plant yng Nghymru, y gellir ei ddefnyddio i drafod neu brofi eich Asesiad drafft. Cysylltwch â'r Gangen Plant CRIA@llyw.cymru am ragor o wybodaeth.

I gael rhagor o gyngor ac arweiniad ar broses yr asesiad, trowch at y [Llawlyfr i Staff ar Hawliau Plant](#) neu cysylltwch â'r Gangen Plant drwy e-bostio CRIA@llyw.cymru

1. Amcanion polisi

Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn cael ei lywio gan flaenoriaethau a pholisïau sy'n cael eu cyhoeddi a'u cytuno gan Lywodraeth Cymru, felly nid yw'n cael mwy na llai o effaith na'r sefyllfa bresennol.

Mae'r asesiad hwn yn ystyried effaith cyhoeddi fframwaith cynllunio eleni, sy'n rhoi arweiniad i fyrdau iechyd lleol ac ymddiriedolaethau'r GIG ynghylch blaenoriaethau a dull gweithredu ar gyfer datblygu eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig. Mae'n ofyniad statudol i Ysgrifennydd y Cabinet ddarparu'r cyfarwyddiadau hyn.

Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn helpu i sicrhau dull gweithredu cyson gan fyrdau iechyd lleol ledled Cymru ac yn nodi meysydd blaenoriaeth.

Mae'r meysydd blaenoriaeth strategol allweddol ar gyfer y fframwaith cynllunio hwn yn parhau i gefnogi gwasanaethau system ehangach ar gyfer gofal a thriniaeth cleifion, ac maent yn gyson â blaenoriaethau blaenorol.

Ar gyfer fframwaith 2025-2028, y rhain yw:

- Mynediad Amserol at Ofal
- Iechyd y Boblogaeth ac Atal
- Meithrin Capasiti Cymunedol
- Mynediad at Wasanaethau Iechyd Meddwl
- Iechyd Menywod

Er nad yw'r cyfarwyddiadau hyn yn cyfeirio at ofynion penodol ar gyfer plant a phobl ifanc, rhaid i sefydliadau'r GIG (fel rhan o'u hasesiad iechyd poblogaeth) ystyried a chydabod bod pwysau parhaus ar y GIG yn cael effaith anghymesur ar blant a phobl ifanc, yn ogystal â gwaethygu anghydraddoldebau iechyd. Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn rhoi sylw i ansawdd a lefelau'r gwasanaethau i sicrhau bod lleihau anghydraddoldeb yn hanfodol er mwyn gwneud yn siŵr nad yw plant, na rhannau eraill o gymunedau yng Nghymru, o dan anfantais o ran mynediad at ofal a thriniaeth.

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant hwn yn cyfeirio at y polisïau a'r rhaglenni sy'n sail i'r fframwaith cynllunio hwn ac sy'n ei lywio.

2. Casglu tystiolaeth ac ymgysylltu â phlant a phobl ifanc

Mae Llywodraeth Cymru yn ymgysylltu'n rheolaidd â phlant a phobl ifanc wrth ddatblygu'r polisïau sy'n dylanwadu arnynt.

Mae'r asesiadau effaith polisi mewn perthynas â'r polisi 3A [Annog, atal ac amser paratoi ar gyfer gofal a gynlluniwyd](#) yn nodi mai dyma'r rhai y gallai polisïau effeithio mewn modd negyddol arnynt:

- Plant agored i niwed a phlant ifanc
- Plant ag anghenion dysgu ychwanegol
- Plant Du, Asiaidd ac Ethnig Leiafrifol
- Dysgwyr cyfrwng Cymraeg lle nad Cymraeg yw iaith y cartref
- Y rhai sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol
- Plant difreintiedig – gan gynnwys y rhai heb le yn yr awyr agored
- Y rheini a allai wynebu oedi datblygiadol.

Mae ymchwil gan Brifysgol Rhydychen yn dangos y gallai effaith y pandemig ar iechyd a llesiant meddyliol plant a phobl ifanc fod yn sylweddol. Mae rhagor o wybodaeth am yr effaith ar blant a phobl ifanc ar gael yng nghanlyniadau

Coronafeirws a fi.

Mae *Ein rhaglen i drawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru* yn ailbwysleisio'r angen i sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol ystyried anghenion plant a phobl ifanc wrth iddynt ailgodi'n gryfach y gwasanaethau y bydd eu hangen arnynt. **[Trawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru](#)**

Mae'r Ddyletswydd Gonestrwydd newydd yn ddylanwad cryf ar y fframwaith cynllunio hwn. Wrth ddatblygu a phenderfynu gweithredu'r gofyniad statudol newydd hwn, ystyriwyd ymchwil ynglŷn â phlant a phobl ifanc a chyda hwy, er enghraifft:

- Yn ei adroddiad ymchwiliad cyhoeddus i lawdriniaethau ar y galon ar blant yn Ysbyty Brenhinol Bryste, dywedodd Kennedy, I (2001) "We consider the need for a culture of openness and honesty within the hospital as a whole, and we argue for a duty of candour towards patients when things go wrong or concerns are raised."

Kennedy, I. *The Bristol Royal infirmery inquiry. Learning from Bristol - The Report of the Public Inquiry into children's heart surgery at the Bristol Royal Infirmary 1984-1995* [Rhynggrwyd]. Y Goron; 2001. Ar gael yn: **[Bristol inquiry into children's heart surgery 1984-1995](#)**

- Mewn ymchwiliad annibynnol a gomisiynwyd gan Brif Weinidog Cymru i'r amgylchiadau a arweiniodd at farwolaeth bachgen deg oed, Robert Powell, gwnaed nifer o argymhellion yn ymwneud â gonestrwydd o dan y thema "*better communication and involvement with patients and their families*" pan fydd pethau'n mynd o chwith. Defnyddiodd yr elusen Action Against Medical Accidents (AvMA) achos Robbie Powell i ymgyrchu dros ddyletswydd gonestrwydd sefydliadol statudol yn y DU, "Cyfraith Robbie"

* Jones, N. THE ROBERT POWELL INVESTIGATION - A REPORT TO THE WELSH MINISTERS [y Rhynggrwyd]. 2012. Ar gael yn: **[The Robert Powell Report](#)**

Walsh, P. (2020) The Duty of Candour – where are we now? **[The Introduction of the Duty of Candour](#) Professional Standards Authority for Health & Social Care, Insights into Regulation, Blog, 30 Ionawr 2020

Wrth ddatblygu'r Ddyletswydd Gonestrwydd, cynhaliwyd grŵp ffocws bach gyda phedwar person ifanc sy'n cael eu cefnogi gan Plant yng Nghymru. Yn dilyn hyn, mae'r canllawiau ar gyfer plant a phobl ifanc bellach yn cael eu hystyried ymhellach gan Plant yng Nghymru.

Ymysg yr enghreifftiau eraill o ymgynghori mae ymarfer ymgynghori a gynhaliwyd gyda phlant a phobl ifanc ynglŷn â darpariaeth offthalmoleg - [Asesiad Effaith Integredig](#)

At hynny, mae polisiâu ehangach fel [Creu Cymru gryfach, decach a gwyrddach - Asesiad Effaith](#) wedi treulio amser yn ystyried adborth gan blant; yn yr achos hwn cafodd pobl ifanc eu cynnwys wrth ymgysylltu at ddibenion datblygu'r polisi.

I gael cyngor ar waith cyfranogol gyda phlant a phobl ifanc cysylltwch â'r Gangen Plant. Mae gennym berthynas hirsefydlog ag elusen Plant yng Nghymru, a allai eich helpu i weithio gyda phlant a phobl ifanc drwy eu rhaglen Cymru Ifanc.

3. Dadansoddi'r dystiolaeth ac asesu'r effaith

Dylai'r fframwaith cynllunio hwn gael effaith gadarnhaol ar blant drwy wella eu hiechyd a mynd i'r afael ag anghydraddoldebau. At hynny, mae rhai o'r blaenoriaethau a nodwyd hefyd yn rhoi blaenoriaeth i blant, gan gynnwys

Mae'r "Raglen ar gyfer trawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd a lleihau rhestrau aros yng Nghymru" (Llywodraeth Cymru Ebrill 2022) [Trawsnewid a moderneiddio gofal a gynlluniwyd yng Nghymru a lleihau rhestrau aros](#) yn nodi'r canlynol:

- o dylid blaenoriaethu diagnosis o ganser a mathau eraill o ddiagnosis blaenoriaeth brys i blant.
- o dylid blaenoriaethu triniaeth ddeintyddol i blant sydd mewn grwpiau risg uwch, megis y rhai o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol is
- o ar gyfer iechyd meddwl plant a phobl ifanc, mae cydnabyddiaeth bod y pandemig wedi effeithio'n anghymesur ar iechyd a llesiant plant.
- o mae oedi o ran apwyntiadau cleifion allanol, profion diagnostig a llawdriniaethau yn fwy arwyddocaol i blant ifanc

Disgwylir i sefydliadau iechyd a gofal cymdeithasol ymgysylltu a gweithio'n agos gyda'u defnyddwyr gwasanaethau i gyflawni'r canlyniadau iechyd a llesiant gorau posibl i blant a phobl ifanc.

Mae'r ffocws ar ofal sylfaenol yn cynnwys gofynion penodol ynghylch effaith gadarnhaol ar gyfer plant megis:

- Mae'r contract Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol newydd yn cynnwys gofyniad i gcontractwyr meddygon teulu fod yn gyfrifol am wylidwriaeth iechyd plant [Rheoliadau contractau gwasanaethau meddygol cyffredinol Cymru-2023 - Asesiad Effaith Integredig](#)
- Bwriad diwygio gwasanaethau offthalmig yw cyflymu mynediad at ofal clinigol a fydd yn cael effaith gadarnhaol ar blant a'r rhai o dan 16 oed (gan gynnwys y rhai mewn gofal) sy'n gymwys i gael prawf golwg y GIG a thaleb ar gyfer cyflenwi, atgyweirio a chyfnewid teclynnau optegol. [Adroddiad ar wasanaethau offthalmig - Asesiad Effaith Integredig](#)

Mae'r Ddyletswydd Ansawdd yn cael effaith gadarnhaol ar blant yn sgil y ffaith fod Corff Llais y Dinesydd yn darparu cyngor a chymorth ynghylch cwynion i'r plant a'r bobl ifanc hynny nad oes ganddynt hawl statudol ar hyn o bryd i eiriolwr o dan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014. [Bil Iechyd a Gofal Cymdeithasol Cymru \(Ansawdd ac Ymgysylltu\) - Asesiad Effaith](#)

Mae Cymru iachach [Cymru iachach: cynllun hirdymor ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol](#) yn darparu'r cyd-destun ar gyfer y fframwaith cynllunio hwn a'r sylfeini ar gyfer Cynlluniau Tymor Canolig Integredig y GIG.

Cymru iachach yw'r cynllun hirdymor ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol i sicrhau gwasanaethau gofal iechyd diogel ac effeithiol. O dan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant, mae'n ofynnol i bob darparwr iechyd a gwasanaethau cymdeithasol gynnal asesiadau poblogaeth a chyhoeddi cynlluniau ardal sy'n nodi sut maent yn diwallu anghenion grwpiau blaenoriaeth penodol – ac un o'r rhain yw plant a phobl ifanc. [Cymru iachach - Asesiad o'r effaith ar hawliau plant](#)

Mae cyrff y GIG yn deall pa mor bwysig yw hi iddynt ddilyn y Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus newydd. Bydd hyn yn cael effaith gadarnhaol ar blant mewn sawl ffordd.

- Ar gyfer plant 16-18 oed mewn gwaith, bydd y bil yn cefnogi gwaith teg i leihau tlodi sydd, yn ei dro, yn sbardun allweddol ar gyfer iechyd da
- Drwy leihau anghydraddoldeb a thlodi, bydd hyn yn lleihau nifer y plant sy'n byw mewn tlodi ac yn gwella eu canlyniadau iechyd
- Mae effaith ehangach o ran caffael lle mae'r ddeddf yn diffinio dyletswyddau diwydrwydd dyladwy sy'n gyfrifol yn gymdeithasol, sy'n cynnwys canolbwyntio ar risgiau llafur plant mewn cadwyni cyflenwi.

Erthygl 1 Mae gan bob un dan ddeunaw oed yr hawliau sydd yn y Confensiwn hwn.

Erthygl 2 Mae'r Confensiwn yn gymwys i bob un, beth bynnag fo'i hil, ei grefydd, ei alluoedd, beth bynnag y mae'n ei feddwl neu'n ei ddweud a pha fath bynnag o deulu y daw ohono.

Erthygl 3 Dylai pob sefydliad sy'n ymwneud â phlant weithio at yr hyn sydd orau i bob plentyn.

Erthygl 4 Dylai llywodraethau ofalu bod yr hawliau hyn ar gael i blant.

Erthygl 6 Mae gan bob plentyn hawl i fyw. Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn goroesi ac yn datblygu'n iach.

Erthygl 12 Mae gan blant yr hawl i ddweud eu barn ynghylch yr hyn a ddylai ddigwydd pan fo oedolion yn gwneud penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw, ac i'w barn gael ei hystyried.

Erthygl 23 Dylai plant sydd ag anabledd o unrhyw fath gael gofal arbennig a chefnogaeth fel y gallant fyw bywyd llawn ac annibynnol.

Erthygl 24 Mae gan blant yr hawl i gael gofal iechyd o ansawdd da ac i ddŵr glân, bwyd maethlon ac amgylchedd glân er mwyn iddyn nhw gadw'n iach. Dylai gwledydd cyfoethog helpu gwledydd tlotach i gyflawni hyn.

Erthygl 27 Mae gan blant yr hawl i safon bywyd sy'n ddigon da i ddiwallu eu hanghenion corfforol a meddyliol. Dylai'r Llywodraeth helpu rhieni na allant fforddio darparu hyn.

Erthygl 39 Dylai plant sydd wedi cael eu hesgeuluso neu eu cam-drin gael help arbennig i adfer eu hunan-barch.

Erthyglau neu Brotocol Dewisol y Confensiwn	Yn Gwella (X)	Yn Herio (X)	Esboniad
Erthyglau 1,2,3,4	X		Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn cael ei ddylanwadu gan bolisiau a chanllawiau i sicrhau bod pawb o dan 18 oed yn cael eu cefnogi'n gadarnhaol gan sefydliadau sy'n gyfrifol am eu gofal iechyd
Erthygl 6 - Mae gan bob plentyn hawl i fyw. Dylai llywodraethau ofalu bod plant yn goroesi ac yn datblygu'n iach.	X		Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn cefnogi'r erthygl hon yn benodol drwy sicrhau bod sefydliadau'r GIG yn cael eu cyfarwyddo i gynllunio gwasanaethau sy'n cael eu llywio'n briodol drwy Cymru lachach a bod plant wedi cael blaenoriaeth benodol wrth ystyried amseroedd aros drwy'r polisi 3A. Drwy'r Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus, mae dylanwad ehangach i leihau'r risg o lafur plant a thlodi plant.

Erthyglau neu Brothocol Dewisol y Confensiwn	Yn Gwella (X)	Yn Herio (X)	Esboniad
Erthygl 12 - Mae gan blant yr hawl i ddweud eu barn ynghylch yr hyn a ddylai ddigwydd pan fo oedolion yn gwneud penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw, ac i'w barn gael ei hystyried.	X		Drwy'r Ddyletswydd Gonestrwydd, mae gan blant yr hawl i gael gwybod pan fo camgymeriadau wedi'u gwneud yn eu gofal iechyd a chymryd rhan yn y broses o ddarganfod yr wybodaeth hon a chodi pryderon
Erthygl 23 - Dylai plant sydd ag anabledd o unrhyw fath gael gofal arbennig a chefnogaeth fel y gallant fyw bywyd llawn ac annibynnol.	X		Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn cael ei ddylanwadu gan y model cymdeithasol o anabledd a bydd disgwyl i sefydliadau'r GIG ystyried hyn wrth drin plant ag anableddau
Erthygl 24 - Mae gan blant yr hawl i gael gofal iechyd o ansawdd da ac i ddŵr glân, bwyd maethlon ac amgylchedd glân er mwyn iddyn nhw gadw'n iach. Dylai gwledydd cyfoethog helpu	X		Mae'r fframwaith cynllunio hwn yn darparu cyfarwyddiadau i sefydliadau'r GIG, a'r polisïau sy'n dylanwadu ar y fframwaith yw'r sylfeini ar gyfer darparu gofal iechyd o ansawdd da. Mae Cymru'n cefnogi gwledydd tlotach gyda hyn drwy'r Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus.

Erthyglau neu Brothocol Dewisol y Confensiwn	Yn Gwella (X)	Yn Herio (X)	Esboniad
gwledydd tlotach i gyflawni hyn.			
Erthygl 27 - Mae gan blant yr hawl i safon bywyd sy'n ddigon da i ddiwallu eu hanghenion corfforol a meddyliol. Dylai'r Llywodraeth helpu rhieni na allant fforddio darparu hyn. Erthygl 39 - Dylai plant sydd wedi cael eu hesgeuluso neu eu cam-drin gael help arbennig i adfer eu hunan-barch.	X		lechyd Meddwl yw un o flaenoriaethau'r fframwaith cynllunio hwn

- Dylech ystyried a yw unrhyw rai o Hawliau Dinasyddion yr UE (fel y cyfeirir atynt yn yr Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb) yn ymwneud â phobl ifanc hyd at 18 oed.

I gael rhagor o wybodaeth ynghylch Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a'i Brothocolau Dewisol, ewch i'r dudalen Hawliau Plant ar y Fewnwyd.

4. Cyngor gweinidogol a phenderfyniad y Gweinidog

5. Y cyngor gweinidogol yw bod y fframwaith cynllunio hwn yn gymwys i bawb, waeth beth fo'u hoedran. Bydd angen i sefydliadau'r GIG ystyried effaith y fframwaith cynllunio hwn ar wahanol grwpiau o blant a phobl ifanc, wrth iddynt ddatblygu eu Cynlluniau Tymor Canolig Integredig.

Cyhoeddi'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant

6.

- Yn dilyn penderfyniad y Gweinidog, dylid cyhoeddi'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant yn ddwyieithog ar wefan Llywodraeth Cymru.
- Anfonwch adrannau 1 ac 8 o'ch Asesiad Effaith Integredig a'r Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant (Atodiad A) at eich rheolwr gwe adrannol i'w gyhoeddi.
- Yn ogystal, rhaid anfon **pob** Asesiad o'r Effaith ar Hawliau Plant a gwblheir i flwch post CRIA@llyw.cymru.

I gael rhagor o wybodaeth a chymorth o ran y broses hon, ewch i'r dudalen ar Hawliau Plant ar y fewnwyd, sy'n cynnwys amrywiaeth o adnoddau.

7. Cyfathrebu â Phlant a Phobl Ifanc

- Os ydych chi wedi gofyn am farn plant a phobl ifanc ynghylch eich cynnig, sut byddwch chi'n rhoi gwybod iddynt am y canlyniad?

Nid yw'r fframwaith cynllunio yn datblygu polisi ynddo'i hun. Mae'n gasgliad o bolisïau presennol sydd wedi'u dwyn ynghyd i sicrhau bod gan sefydliadau'r GIG set gryno o gyfarwyddiadau a gwybodaeth gan Ysgrifennydd y Cabinet i'w cynorthwyo i fireinio eu cynlluniau.

O'r herwydd, bydd yr ymgysylltu a'r trafod gyda phlant a phobl ifanc wedi digwydd pan sefydlwyd y polisïau presennol.

8. Monitro ac Adolygu

- Amlinellwch pa fecanwaith monitro ac adolygu y byddwch chi'n ei sefydlu i adolygu'r Asesiad hwn o'r Effaith ar Hawliau Plant.

Nid yw'r fframwaith cynllunio yn datblygu polisi ynddo'i hun. Mae'n gasgliad o bolisïau presennol sydd wedi'u dwyn ynghyd i sicrhau bod gan sefydliadau'r GIG set gryno o gyfarwyddiadau a gwybodaeth gan yr Ysgrifennydd Cabinet i'w cynorthwyo i fireinio eu cynlluniau. Cyfrifoldeb yr arweinydd polisi fyddai unrhyw waith adolygu a monitro er mwyn addasu a diwygio'r polisi presennol unwaith y bydd yn weithredol.

- Yn dilyn yr adolygiad hwn, a oes angen unrhyw ddiwygiadau i'r polisi neu'r modd y'i rhoddir ar waith?

Mater i arweinwyr polisi y polisiau penodol fydd adolygu'r polisi a phenderfynu a oes angen gwneud unrhyw newidiadau, naill ai i'r polisi neu i'r ffordd y mae'n cael ei roi ar waith.